

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יבמות

דפים צב - צח, פרשת שמות תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף צב- צג

*אמרו מת בעלך. *קדושין ביבמה. *הקנאת דבר שלב"ל.

א. דיני אשה שבעלה הלך למדינת הים ואמרו לה שמת 1. מת בעליך ואח"כ בנך ונישאת והתברר דחילוף, תצא והולד שלפני השמועה ממזר, ולר"ע אף האחרון ממזר דהוי מחייבי לאוין של יבמה לשוק אבל לחכמים אינו ממזר דלא הוי לאו דשא"ר. 2. מת בנך ואח"כ בעלך ונתיבמה ונמצא חילוף, תצא והולדות ממזרים דהויא אשת אח שלא במקום מצוה. 3. מת בעלך ונישאת ונמצא שהיה קיים ומת, תצא הולד ראשון ממזר ואחרון לא. 4. מת בעלך ונתקדשה וחזר בעלה, לר"א בן מתיא כשירה לכהונה אפילו אם השני גירשה דדריש ואשה גרושה מאישה ולא ממי שאינו אישה, או דילפינן שאפילו אשה שנתגרשה רק מאישה פסולה לכהונה וזהו דין ריח הגט.

ב. תפיסת קידושין ביבמה 1. לרב אין קדושין תופסין ביבמה שנאמר לא תהיה, ולשמואל בעניותינו צריכה גט דמסתפק אי קרא אתי ללאו או שלא תפסי קידושין. וכן הלכה. 2. אם נתקדשה לשוק ויבמה כהן, להו"א חולץ ומותרת לבעלה ודחי דא"כ חוטא נשכר, למסקנא ביבם ישראל השני מגרשה ומותרת ליבם. 3. אמרינן שאין בה נישואין והיינו שאם זינתה נאסרת על היבם, או שיש קדושין ולא נישואין דמחלפא באשה שהלך בעלה למדינת הים. 4. המשנה שהמקדש אשה לאחר שיחלוץ לך יבמך לא מקודשת, ש"מ מזה דאין קדושין תופסין ביבמה, ודחי דאיכא למימר דאתי כר"ע דאין תפיסת קדושין בחייבי לאוין, ונחלקו האם לר"ע אדם מקנה דבר שלב"ל.

ג. מי הם הסוברים שאפשר להקנות דבר שלא בא לעולם, והמקרים 1. לרב הונא א"א לחזור במכר פירות דקל משבאו לעולם, ודעת רב נחמן שיכול לחזור אבל אם תפיס לא מפקינן. 2. לרב דקאמר שיכול למכור לחבירו שדה לכשיקחנה. 3. רבי ינאי שעושר על מהפירות שבביתו על הפירות שהאריס היה צריך להביא לו. 4. רבי חייא דא"ל לרב ינאי שפיר עשית, דיליף מקרא כל הימים. 5. לרבי שהלוקח עבד וכתב ע"מ לשחררו אסור להשתעבד בו. 6. לר"מ דאמר המקדש לאחר שאתגיר דמקודשת. 7. לר"א בן יעקב דקאמר שאפשר לתרום על פירות ערוגה לכשיביאו שלישי ויתלשו. 8. ר"ע, שאשה האומרת לבעלה קונם שאעשה לפיך חל ולכן עליו להפר שמא תעדף.

דף צד

*האיבעיא בע"א ביבמה. *נשא אחותה ובאה אשתו.

א. האיבעיא בעד אחד ביבמה, להו"א אם נאמן שתתייבם כיון דעבידא לגלויי ומאידיך דלמא דלא דייקא כיון דזמנין דאזהבתו, ומייתי דנאמן ממת בנך ואח"כ בעליך ונתיבמה דאיירי שבא עד אחד וכן אמרינן שאשה שאומרת מת בעלי תתייבם, ולמסקנא האיבעיא אם אפשר להתירה לשוק בעד אחד כיון שלפעמים שונאתו ולכן לא תדייק. והשמועות 1. מת בעלך ואח"כ בנך תצא ואיירי בעד אחד ומתירה לשוק, ודחי דאיירי שיש תרי ותרי ובעדי הזמה. 2. אין האשה נאמנת לומר שמת יבמה ע"מ שתנשא ומשמע אבל עד אחד נאמן, ודחי דאיצטריך לפי ר"ע דקסבר יש ממזר מחייבי לאוין דלא דייקא אף דמקלקלת את זרעה. 3. מייתי ק"ו דכרת שרי כ"ש לאו, ודחי היא עצמה תוכיח ומשום דלא דייקא וה"נ בעד אחד.

ב. הדין בהלכה אשתו למדינת הים ושמע שמתה ונשא אחותה ואח"כ באה אשתו 1. מותרת לחזור לו ואפילו אם נישואין אלו הועילו לאסור את אחות אשתו על בעלה. 2. מותר בקרובותיה ואם מתה אשתו מותר לשאתה. 3. קדש אשה ושמע שמתה ונשא את אחותה צריכה גט ממנו ולר"ע אשתו אסורה דהויא אחות גרושתו, וזהו דווקא בקידושין ששייך בהם תנאי אבל לא בנישואין, ואף לאביי אליבא דר"ע דחמותו לאחר מיתת אשתו אינה בשריפה מיהו אכתי הויא איסורא. 4. אשתו אינה נאסרת בשכיבת אחותה בשוגג כמו באשה שהלך בעלה למד"ה, כיון דאפילו במזיד לא אסירא מדאורייתא שנאמר אותה ורק שכיבתה אוסרתה ולא שכיבת אחותה. 5. דף צו, אמרו לו מתה אשתך ונשא אחותה מאביה ואח"כ אמרו שהיא מתה ונשא אחותה מאמה וכן הלאה ונמצאו כולן קיימות, מותר בראשונה בשלישית ובחמישית ופוטרת צרותיהן ואסור בשניה וברביעית, ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה מותר בה וברביעית ואסור בשלישית ובחמישית.

סדף צה

*הק"ו דנאסר בקל. *פוסל ע"י אחרים ועצמו.

א. לרבי יהודה הבא על חמותו פסל את אשתו שנאמר באש ישרפו אותו ואתהן ואתי באם אינו ענין, ופליגי ב"ש וב"ה בבא על אחות אשתו, ולרבי יוסי שכיבת אחות אשתו לכו"ע שריא ובחמותו פליגי. ואמרינן שיכול והלא דין הוא דנאסר באיסור קל ק"ו בחמור ומפרשינן מהו 1. מחזיר גרושתו משנישאת, ודחי שכן נטמא הגוף ואיסורה לעולם. 2. יבמה לאחר, ודחי כנ"ל. 3. יבמה לאחין שאם אחר עשה מאמר והשני בעל נאסרת עליו, ודחי דה"נ נאסרת ע"י מאמר לת"ק וע"י גט וחליצה אף לרשב"ג. 4. סוטה לבעל, ודחי דנאסרת אפילו בנתן גט או אמר שאינו משקה. 5. סוטה לבועל, ודחי דהוי איסור חמור. 6. למסקנא אשת איש, ונקראת איסור קל כלפי אחות אשה שכן יש היתר בחיי אוסרה.

ב. רבי יוסי קאמר כל שפוסל ע"י אחרים פוסל ע"י עצמו, והמקרה שאמרו לו שמתה אשתו וגיסו ונשא את אחות אשתו. ומפרשינן מאי קאמר ואהיבא קאי 1. אסיפא דת"ק אוסר את אשת גיסו על גיסו ולרבי יוסי שריא כמו אשתו, ודחי דיאמר כל שאין פוסל. 2. אשתו אסירא כמו שאשת גיסו נאסרת, ודחי מאי כל שאין פוסל. 3. ארישא, לת"ק אשתו מותרת בין אם אחות אשתו נישאה לו על פי עדים שאז מותרת לחזור לגיסו ובין ע"פ עד אחד שאז אסורה על בעלה, וקאמר דרבי יוסי פליג בנישאת ע"פ ב"ד וקסבר שאשתו ג"כ נאסרת עליו כיון שגיסתו נאסרת על בעלה. 4. אסיפא, דדת"ק קאמר שאשתו מותרת לו וה"ה אם היתה רק מאורסת לו, ולרבי יוסי אם היתה

ארוסתו אסורה לו כיון ששייך תנאי בנישואין ורק אם היתה נשואה לו מותרת כיון דליכא תנאי בנישואין.

סדף צו

*יבמה כאשת איש. *קטן הראוי לביאה.

א. יבמה לרב היא כאשת איש ולשמואל לא, ומפרשנין במה נחלקו 1. בקדש אחיו אשה והלך למדינת הים ושמע שמת אחיו ונשא אשתו ואח"כ מת האח דרב אוסר לקיימה כמו אשת איש שזינתה ושמואל שרי, ואי פסקינן כרבי יוסי אתי רק כמו האוקימתא דקאי ארישא. 2. לעולם אתי אף באוקימתא דסיפא, ושמואל פוסק כרבי יוסי לגבי שמתיר את אשת גיסו בנישואין. 3. פליגי אי יבמה שזינתה נאסרת על היבם כמו אשת איש. 4. לשמואל קדושין תופסין ביבמה ולרב היא כאשת איש.

ב.

דיני קטן בן תשע שנים ויום אחד שראוי לביאה 1. הוא פוסל בביאה בתחילה ובסוף וביאתו נחשבת כמאמר בגדול בתחילה ולא בסוף, בגט לפי ר"מ וזוטר, וחליצתו נחשבת כמו גט בגדול. 2. האחין פוסלין עליו תחילה וסוף בביאה מאמר גט וחליצה. 3. ביאת בן ט' ואחריו בא אחיו בן ט' לת"ק פוסל ולר"ש לא פוסל, ולת"ק הוא הדין אם בא על יבמתו ואח"כ בא על צרתה ובן עזאי פליגי. 4. בא על יבמתו ומת חולצת דהויא זיקת שני יבמים אפילו שאין צרה. 5. קטן או שוטה שנשא אשה ומת פטורה מכלום. 6. בא על יבמתו וכשהגדיל נשא אשה אחרת ולא ידע את יבמתו לאחר שהגדיל, לחכמים היבמה חולצת ולר"ש אחת מהן מתיבמת והשניה חולצת, ופליגי תנאי אם עשו ביאת בן ט' כמו מאמר בגדול ותדחה צרתה מיבום. ומייתי שרבי יוחנן הקפיד שלא אמרו בבב"מ דמשמו כיון שמי שאומרים שמועה בשמו בעוה"ז שפתיו דובבות בקבר, ור"י בן אידי פייסו שהכל יודעים שתורת התלמיד היא מרבו. 7. סריס בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות, במשנתו אמרינן שדינו כקטן בן תשע עד שיצאו רוב שנותיו ואם הביא סימני סריס דינו כגדול, ואמרינן שהסימנים יכולים לנשור מחמת בריאות ואז יש להכחישו או מחמת כחשות ואז יש להבריא.

הדון עלך פרק עשירי – האשה רכה
פרק אחד עשר – נושאין על האנוסה

סדף צו

*נישואי קרובות אנוסתו. *קירבה מכמה צדדים.

א. דיני נישואי קרובות אנוסתו 1. מותר לשאת את קרובותיה, וילפינן דגבי קרובות אשתו נאמר לשון לקיחה וגבי עריות שכיבה וכן לא שייכי בקידושין, או מסתירת הפסוקים גבי בת בתה ובת בתך. 2. רבנן אסרי לשאת את קרובות אנוסתו והכא דשרי לכתחילה איירי לאחר מיתה. 3. רבי יהודה אוסר באנוסת אביו דדריש משום דהוי כנף שראה אביו וסמיך לאנוסה, ורבנן שרו דקרא אתי לשומרת יבם שהיא כנף הראוי לאביו, ועובר עליה גם משום דודתו ויבמה לשוק. ב. אופני קירבת משפחה מכמה צדדים 1. בבא על אנוסת אביו אחותו אומרת שאחיה מאביה נושא את אמה. 2. גוי הבא על בתו והוליד בן הוא גם בנה וגם אחיה. 3. גוי הבא על בת בתו, אמו היא בת אחותו מהאב, וכן בבת אחיו. 4. גוי הבא על אמו והוליד ממנה בת וחזר אביה ובא עליה ואביו הביא ממנה בנים, יוצא שבנה הוא אחיה ואביה ובעלה ובן בעלה ובניה מאביו הם אחי בעלה. 5. גוי שבא על אמו והביא ממנה שתי בנות ובא על אחת מהן והוליד בן, יוצא שהיחס שבין הבן

לאחות אמו: שהם אחים מאב, היא ואביו אחים מאם, והיא ואמו אחיות מאב ואם. ושייכא גם בהתירא כגון ראובן שיש לו שתי בנות ואחת מהן נישאה לשמעון אחיו והשניה נישאה לבנו של לוי אחיו, והיחס בין בנו של שמעון לבין בנו של לוי שאמותיהם אחיות, הוא ואביו בני שני אחים וכן הוא ואמו בני שתי אחיות.

צדקה צח

*אשת אחיו גר. *קורבה בגרים.

א. אחים גרים מהאב ולא מהאם שרי לכו"ע דרחמנא אפקריה לזרעו ואפילו בתאומים דהוו ודאי אחים מהאב והאם פליגי בתר מי שדינק, ומהאם בלבד לל"ק אסור לכו"ע דאתי לאחלופי ולל"ב פליגי מכיון שגר שמתגייר הוי כקטן שנולד. והשמועות באשת אח 1. אחים שנתגיירו לא חולצין ש"מ דאיכא בהו אחוה, ודחי דקאמר שמותרות לעלמא. 2. אפילו הורתו שלא בקדושה, לל"ק למ"ד שרי קמ"ל דלא חיישינן דאתי לאחלופי בישראל, ולל"ב למ"ד אסירי איירי שאחד הורתו שלא בקדושה וקמ"ל דאסור אף שנראה כב' אמהות. 3. שני אחים תאומים אין חייבין משום אשת אח ומשמע דאסור, ודחי דנקט חייבין אגב סיפא. 4. נפטיים הגר נשא אשת אחיו מאמו ואמרי שאין אסור אשת אח, ודחי דאיירי שנישאה לאחיו בגיותו ולא גזרינן אטו שהוא גר. 6. גר דהורתו שלא בקדושה שרי באשת אחיו, כנ"ל. 5. בן יאסיין ראה גר שנשא אשת אחיו מאמו ואמר שר"ע התיר לו, והטעם שנאמן משום דמורה ובא, או שהעיד על אשה ושבעת בניה, או שהעיד גם על נינוה. ומייתי לפרש לשון שנית בנינוה שהיו שתי נבואות על נינוה, או שהגזירה התהפכה לטובה כמו שהתהפך גבי נינוה.

ב. גר שהורתו שלא בקדושה יש לו רק שאר אם ולא אב, ודיני הקורבה 1. אחותו, מהאם יוציא ומהאב יקיים. 2. אחות האב, מהאם יוציא ומהאב יקיים. 3. אחות האם, מהאם יוציא ומהאב לר"מ יוציא ולרבנן יקיים. 4. מותר באשת אחיו ובאשת אחי אביו ואשת אביו. 5. נשא אשה ובתה משאיר אחת. 6. מתה אשתו, אליבא דרבי ישמעאל אסור בחמותו ולר"ע מותר.

שאלות לחזרה ושינון

א. מהו כל שפוסל ע"י אחרים פוסל ע"י עצמו (4)	ב. דף צו
א. המוח' אי יבמה היא כאשת איש, ובמאי פליגי (4)	ב. דיני קטן בן תשע שנים שראוי לביאה (7) הדרן!
א. דיני נישואי קרובת אנוסתו (3)	ב. אופני קרבת משפחה מכמה צדדים (5)
א. אחוה בגרים אחים מהאב או מהאם, והשמועות (6)	ב. דיני הקורבה בגר שהורתו שלא בקדושה (6)
א. דיני אשה שאמרו לה מת בעלך (4)	ב. תפיסת קידושין ביבמה (4)
א. המ"ד שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם, והמקרים (8)	ב. מהי האיבעיא בעד אחד ביבמה, והשמועות (3)
א. דין במי שאמרו לו שמתה אשתו ונשא את אחותה וחזרה (5)	ב. המוח' בפסילת אשתו ומהו נאסר באיסור קל ק"ו לחמור (6)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות
עבודה זרה הוריות
 מחודדין בפ"ד
זבחים
מנחות
חולין
בכורות
 עם הקדמות ומושגים
ערכין-תמורה
כריתות-מעילה
נדה

יבמות
כתובות
נדרים
נזיר סוטה
גיטין
קידושין
 -עם תורתך שעשועי,
 סימני הדף, ותוספתא
בבא קמא
בבא מציעא
בבא בתרא א-ב
סנהדרין א-ב
 עם "יש סדר
 לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות
 עם מחודדין בפ"ד.
שבת
 מהדורה חדשה.
עירובין
פסחים
שקלים ר"ה
יומא
סוכה
ביצה תענית
מגילה-פורים
 עם מדרש,
 תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואוהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חרדים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
 בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

|| ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~118~

המערכת

